

*BEDÖMNING
AV SKAPANDE VERKSAMHET*

-PROCESS & PRODUKTKRITERIER

- tillämpade på kunskapskravens kriterier

”Från novis till expert” – Processkriterier i skapande verksamhet (förståelse/förtrogenhet)

	Nivå 1 (novis/nybörjare)	Nivå 2	Nivå 3	Nivå 4 (Expert)
Undersökande arbete Är uthållig, ger inte upp för svårigheter)	Ger lätt upp, fullföljer inga egna idéer i sitt arbete och gör bara det som läraren kräver.	Uppvisar ett visst tålamod, prövar egna lösningar och angreppssätt i sitt arbete, men utvecklar dem inte vidare.	Eleven ger inte upp i första taget utan väljer ett visst angreppssätt i sitt arbete, som hon börjar utveckla vidare.	Lägger ned stor möda, närmar sig teman och problem från ett flertal utgångspunkter och utvecklar arbetet genom en serie utkast.
Uppfinningsförmåga Ställer problem, prövar nya lösningar	Formulerar inga egna problem och uppvisar inga tecken på att experimentera med färg, form och komposition eller material och tekniker	Kan ta ett problem som läraren formulerat och förändra det en smula. Uppvisar ansatser till att experimentera och leka med färg form och komposition eller material och tekniker	Det händer att eleven ställer sig egna problem att lösa. Hon utvecklar sina kunskaper, experimenterar ganska ofta och finner ibland oväntade lösningar på problem.	Ställer ofta upp egna problem eller omformulerar dem som läraren har ställt. Går ständigt vidare och experimenterar regelbundet, är villig att ta risker och finner ofta oväntade lösningar på problem
Förmåga att utnyttja förebilder Söker aktivt upp och utnyttjar förebilder	Visar inget intresse för andras musikskapande och kan inte dra nytta av dem för sitt eget arbete ens när läraren hjälpt till att leta fram dem.	Eleven visar intresse för andras bilder som hon själv eller läraren funnit, men hon nöjer sig med att kopiera av dem	Söker aktivt upp musikaliska förebilder för att få uppslag till sitt eget arbete. Uppvisar förmåga att välja ut det som svarar mot de egna intentionerna	Söker aktivt upp musikaliska förebilder av olika slag och kan utnyttja dem på ett mångsidigt, självständigt och välintegrerat sätt i sitt eget arbete
Förmåga till självvärdering Beskriver och reflekterar över olika kvaliteter i arbetet	Kan inte peka ut vad som är starka och svaga sidor i det egna arbetet eller skilja mellan arbeten som är lyckade och mindre lyckade. Har inga synpunkter på kamraters bilder/musikskapande	Kan med viss hjälp peka ut sina starka och svaga sidor och skilja mellan arbeten som är lyckade och mindre lyckade. Synpunkter på kamraters bilder/musikskapande inskränker sig till enkla värdeomdömen (bra/dåligt), (gillar/ogillar)	Klarar i regel av att själv se förtjänster och brister i sitt arbete och kan välja ut utkast till låtidéer och arbeten som belyser den egna utvecklingen. Kan avge mer nyanserade omdöme om kamraters bilder/musikskapande.	Ser tydligt förtjänster och brister i sitt eget arbete och kan välja ut utkast och arbeten som belyser den egna utvecklingen. Kan motivera sina omdömen och förklara varför det gick som det gjorde. Kan avge nyanserade omdömen om kamraters bilder/musikskapande.
(Bearbetad version)				

1. Förverkligande av intentionen – Produktkriterium (fakta/färdighet)

(Kvaliteter som kan urskiljas och bedömas i den färdiga produkten)

Förverkligande av intentionen Kriterium 1	Nivå 1 (Novis)	Nivå 2	Nivå 3	Nivå 4 (Expert)
<p>(Eleven uppnår det som han eller hon har avsett);</p> <p>”Eleven kan utifrån egna musikaliska idéer skapa musik genom att... ”...forma kompositioner” som har en fungerande form”</p> <p>(Kunskapskrav årskurs 9)</p>				

2. Färg, form och komposition – Produktkriterium (fakta/färdighet)

(Kvaliteter som kan urskiljas och bedömas i den färdiga produkten)

(Ljud-)Färg, form och komposition Kriterium 2	Nivå 1 (Novis)	Nivå 2	Nivå 3	Nivå 4 (Expert)
<p>(Kan framkalla önskade effekter med hjälp av klingande/auditiva element och principer);</p> <p>”hur musikaliska byggstenar kan forma kompositioner” (kunskapskrav åk 9 i musik)</p> <p>”karaktäristisk stil” (kunskapskrav åk 9 i musik)</p> <p>Kommentar: Denna kvalitet kan uttryckas både med kriteriet Färg, form och komposition respektive Hantverksskicklighet)</p> <p>färg – sound, ljud</p>				

3. Hantverksskicklighet – Produktkriterium (fakta/färdighet)

(Kvaliteter som kan urskiljas och bedömas i den färdiga produkten)

Hantverksskicklighet Kriterium 3	Nivå 1 (Novis)	Nivå 2	Nivå 3	Nivå 4 (Expert)
<p>(Behärskar material/musikinstrument och tekniker)</p> <p>” med hjälp av röst, instrument, eller digitala verktyg” (kunskapskrav åk 9 i musik)</p> <p>”och en karaktäristisk stil.” (kunskapskrav åk 9 i musik)</p> <p>Kommentar: Denna kvalitet kan uttryckas både med kriteriet Hantverksskicklighet respektive Färg, form och komposition)</p>				

4. Undersökande arbete –Processkriterium (förståelse/förtrogenhet)

Kvaliteter som kan uppfattas och bedömas under processen

Undersökande arbete Kriterium 4	Nivå 1 (Novis)	Nivå 2	Nivå 3	Nivå 4 (Expert)
<p>(Är uthållig, ger inte upp för svårigheter)</p> <p>”Skolan ska stimulera elevernas kreativitet, nyfikenhet och självförtroende samt vilja till att pröva egna idéer och lösa problem. Eleverna ska få möjlighet att ta initiativ och ansvar samt utveckla sin förmåga att arbeta såväl självständigt som tillsammans med andra. Skolan ska därigenom bidra till att eleverna utvecklar ett förhållningssätt som främjar entreprenörskap”. (Lgr11 kapitel 1)</p>	<p>Ger lätt upp, fullföljer inga egna idéer i sitt arbete och gör bara det som läraren kräver.</p>	<p>Uppvisar ett visst tålamod, prövar egna lösningar och angreppssätt i sitt arbete, men utvecklar dem inte vidare.</p>	<p>Eleven ger inte upp i första taget utan väljer ett visst angreppssätt i sitt arbete, som hon börjar utveckla vidare.</p>	<p>Lägger ned stor möda, närmar sig teman och problem från ett flertal utgångspunkter och utvecklar arbetet genom en serie utkast och skisser</p>

5. Uppfinningsförmåga – Processkriterium (förståelse/förtrogenhet)

Kvaliteter som kan uppfattas och bedömas under processen

Uppfinningsförmåga Kriterium 5	Nivå 1 (Novis)	Nivå 2	Nivå 3	Nivå 4 (Expert)
(Ställer problem, prövar nya lösningar) ”eleven prövar och omprövar” (kunskapskrav åk 9 i musik)	Formulerar inga egna problem och uppvisar inga tecken på att experimentera med ljudfärg, form och komposition eller material och tekniker	Kan ta ett problem som läraren formulerat och förändra det en smula. Uppvisar ansatser till att experimentera och leka med ljudfärg, form och komposition eller material och tekniker	Det händer att eleven ställer sig egna problem att lösa. Hon utvecklar sina kunskaper, experimenterar ganska ofta och finner ibland oväntade lösningar på problem.	Ställer ofta upp egna problem eller omformulerar dem som läraren har ställt. Går ständigt vidare och experimenterar regelbundet, är villig att ta risker och finner ofta oväntade lösningar på problem

6. Förmåga att utnyttja förebilder – Processkriterium (förståelse/förtrogenhet)

Kvaliteter som kan uppfattas och bedömas under processen

Förmåga att utnyttja förebilder Kriterium 6	Nivå 1 (Novis)	Nivå 2	Nivå 3	Nivå 4 (Expert)
(Söker aktivt upp och utnyttjar förebilder) ”Skapar efter egna musikaliska idéer” (kunskapskrav åk 9 i musik)	Visar inget intresse för andras musik och kan inte dra nytta av dem för sitt eget arbete ens när läraren hjälpt till att leta fram dem.	Eleven visar intresse för andras musik som hon själv eller läraren funnit, men hon nöjer sig med att kopiera av dem	Söker aktivt upp musik för att få uppslag till sitt eget arbete. Uppvisar förmåga att välja ut det som svarar mot de egna intentionerna	Söker aktivt upp musik av olika slag och kan utnyttja dem på ett mångsidigt, självständigt och välintegrerat sätt i sitt eget arbete

7. Förmåga till självvärdering – Processkriterium (förståelse/förtrogenhet)

Kvaliteter som visar graden av elevens utvecklade musikaliska omdöme
(förståelse/förtrogenhetskunskap)

Förmåga till självvärdering Kriterium 7	Nivå 1 (Novis)	Nivå 2	Nivå 3	Nivå 4 (Expert)
(Beskriver och reflekterar över olika kvaliteter i arbetet) ”Kan även ge välutvecklade omdömen...och ge förslag som kan leda till att det musikaliska arbetet utvecklas” (kunskapskrav åk 9 i musik)	Kan inte peka ut vad som är starka och svaga sidor i det egna musikskapandet eller skilja mellan musikproduktioner som är lyckade och mindre lyckade. Har inga synpunkter på kamraters musikskapande.	Kan med viss hjälp peka ut sina starka och svaga sidor och skilja mellan musikproduktioner som är lyckade och mindre lyckade. Synpunkter på kamraters musikskapande inskränker sig till enkla värdeomdömen (bra/dåligt), (gillar/ogillar)	Klarar i regel av att själv se förtjänster och brister i sitt musikskapande och kan välja ut låtskisser, musikaliska förslag, musikexempel och som belyser den egna utvecklingen. Kan avge mer nyanserade omdömen om kamraters musikskapande.	Ser tydligt förtjänster och brister i sitt eget musikskapande och kan välja ut låtskisser, musikaliska förslag och musikproduktioner som belyser den egna utvecklingen. Kan motivera sina omdömen och förklara varför det gick som det gjorde. Kan avge nyanserade omdömen om kamraters musikskapande.

Frågor att ställa till eleven vid process- produktvärdering

(belyser elevens musikaliska förståelse och förtrogenhet av vad som har skett i en skapandeprocess)

Inom parentes anges vilket kriterium, dvs. vilken kunskapskvalitet, respektive fråga i första hand är ägnad att belysa:

- 1) Vilken uppgift har du arbetat med?
(Kriterium 1: Förverkligande av intentionen)
- 2) Välj ut en av dina **musikalisk idéer** som du tycker om. Förklara varför.
(Kriterium 7: Förmåga till självvärdering - kvalitet)
- 3) Välj ut en av de **musikaliska idéer** som du är mindre nöjd med. Varför tycker du sämre om den?
(Kriterium 7: Förmåga till självvärdering - kvalitet)
- 4) Välj ut en av de **musikalisk idéer** som säger något om ditt eget sätt att uttrycka dig. Hur ser man att det är du som har gjort den?
(Kriterium 7: Förmåga till självvärdering - personlig stil)
- 5) Vad har du velat uttrycka eller säga med dina **musikaliska idéer**?
(Kriterium 1: Förverkligande av intentionen – kan den färdiga bilden/bildkollektionen stå för sig själv eller kräver den en förklaring?)

- 6) Vilka problem och svårigheter stötte du på under arbetet? Hur bar du dig åt för att lösa dem?
(Kriterierna 4 Undersökande arbete, 5 Uppfinningsriktighet och 6 Förmåga att utnyttja förebilder - information om arbetsgången)
- 7) Har du prövat att göra något du inte kunde innan? Hur gick det?
(Kriterie 5: Uppfinningsförmåga - mod att pröva något nytt och förmåga att lära sig av gjorda erfarenheter)
8. Välj ut en **musikalisk idé** där du lärt dig något nytt om att musikskapande). Vad lärde du dig?
(Kriterium 5: Uppfinningsförmåga)
- 9) Varifrån fick du idéer eller uppslag till ditt musikskapande?
(Kriterium 6: Förmåga att utnyttja förebilder - hur aktivt och självständigt eleven utnyttjat förebilder och källor)
- 10) Välj ut en **musikalisk idé** som du skulle vilja ändra eller göra om. Vad skulle du i så fall göra?
(Kriterium 7: Förmåga till självvärdering; 4: Undersökande arbete - förmåga att utveckla en idé)
- 11) Hur mycket hjälp har du fått? Vem har hjälpt dig och på vad sätt?
(Denna fråga är relevant vid bedömningen enligt samtliga kriterier)

ag om cirka fem minuter vardera ur närmare 50 videobandade intervjuer har digitaliserats och lagts in, tillsammans med elevernas portföljer, som illustrationer i den CD-ROM-skiva vi producerat som bilaga till rapporten (Lindström m.fl. 1999).

Dessa intervjuer tjänar inte bara som illustrationer av kunskapskvaliteter eller som underlag vid bedömningen av elevportföljer. De har dessutom ett egenvärde som kunskapskälla om hur barn och ungdomar i olika åldrar och i skilda skolformer närmar sig skapande uppgifter.